

Žít podle Ducha (Ga 5,16–25)

Texty na tento týden

Ga 5,16–25; Dt 13,4,5; Ř 7,14–24; Jr 7,9; Oz 4,2; Mt 22,35–40

Základní verš

„Chci říci: Žijte z moci Božího Ducha, a nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost.“ (Ga 5,16)

Jednou z oblíbených křesťanských písní je píseň Roberta Robinsona: „Come, Thou Fount of Every Blessing“ (Přijď, prameni každého požehnání). Robinson nebyl vždy mužem víry. Po smrti otce zůstal zatrpklý a plný hněvu. Začal žít zhýralým životem a stal se z něj alkoholik. Když však slyšel kázat známého kazatele George Whitefielda, Robinson odevzdal svůj život Bohu. Stal se metodistickým kazatelem a napsal píseň, jejíž původní slova zněla: „Ztrácím se, bloudím, vím to, můj Pane, a často zbloudím od Boha, jehož mám rád.“

Někomu se nelíbila slova o bloudění, proto je v angličtině změnil následovně: „Cítím, že Tě chci uctívat, Pane, chci milovat Boha, kterému sloužím.“

Navzdory dobrým úmyslům vydavatele původní slova přesněji vystihují křesťanský zápas. Jako věřící jsme ovládáni dvěma přirozenostmi, které jsou v konfliktu – tělem a Duchem. I když naše hříšná přirozenost bude mít vždy sklon zbloudit od Boha, pokud jsme ochotni podřídit se jeho Duchu, nebudeme muset být ztotožněni touhami těla. To je hlavní myšlenka Pavlova poselství v textech na tento týden.

Chodit v Duchu (Ga 5,16.17)

¹⁶Říkám však: Duchem chodte a žádost těla nedokonáte. ¹⁷Tělo žádá proti Duchu a Duch proti tělu, neboť stojí navzájem proti sobě, abyste nečinili to, co byste chtěli. (Ga 5,16.17; ČSP)

¹⁶Chci tím říci: Jednejte podle rady Božího Ducha, pak si vás nepodmaní vaše sobecké touhy.

¹⁷Přirozená lidská vůle se vzpírá Božímu Duchu a Boží Duch se nemůže shodnout s naším sobeckým chtěním. Tyto dvě síly svádějí nepřetržitý boj o vládu nad námi a my podléháme buď jedné, nebo druhé z nich. (Ga 5,16.17; SNC)

Osobní studium

Slovo „chodte“ (Ga 5,16; ČSP) je metaforou ze Starého zákona (viz například Dt 10,12.13), která se týká způsobu života člověka (tak překládá Ga 5,16 i ČEP: „Žijte z moci Ducha...“). Pavel ve svých listech často používá tento symbol, aby popsal chování, kterým by se měl vyznačovat křesťanský život. Tuto metafору pravděpodobně spojuje s prvním pojmenováním věřících rané církve. Dříve než byli Ježíšovi následovníci nazváni křesťany (Sk 11,26), lidé je znali prostě jako následovníky „té Cesty“ (J 14,6; Sk 22,4; ČSP; 24,14; ČSP). To naznačuje, že křesťanství již ve svých začátcích nebylo jen jakýmsi souborem náboženských doktrín, které se soustředily na Ježíše, ale především „cestou“ života, kterou bylo nutné „kráčet“ (Ef 4,17; Ko 1,10).

Porovnej texty Ex 16,4; Lv 18,4; Jr 44,23 s Ga 5,16.25 a Ř 8,4. V čem se Pavlova metafora o „chození“ liší od té, kterou nacházíme ve Starém zákoně? Jak tomuto rozdílu rozumíš?

Chování bylo ve Starém zákoně definováno nejen obecně jako chození, ale specificky jako „chození v zákoně“. „Halacha“ je označení, které Židé používali k vyjádření pravidel a nařízení v zákoně a v rabínské tradici svých otců. I když *halacha* se obvykle překládá jako „židovský zákon“, toto slovo je ve skutečnosti založeno na hebrejském výrazu pro „chození“ (kořen *h-l-ch*) a doslovně znamená „způsob chůze“.

Pavlova slova o „chození Duchem“ nejsou v rozporu s poslušností zákonu. Pavel nechce říci, že křesťané by měli žít způsobem, který se bude vyznačovat porušováním zákona. Pavel se nestaví proti zákonu ani poslušnosti. To, čemu odporuje, je zákonické chápání náboženství, které zákon zneužívá. Právě poslušnosti, po jaké Bůh touží, nikdy nedosáhneme vnějším donucením se, ale jen vnitřní motivací vyvolanou Duchem (Ga 5,18).

Aplikace

Jaká je tvoje zkušenost s „chozením v Duchu“? Jak se to dělá? Které (zlo) zvyky ti toto „chození“ ztěžují?

Zápas křesťana (Ga 5,17.18)

17Touhy lidské přirozenosti směřují proti Duchu Božímu, a Boží Duch proti nim. Jde tu o naprostý protiklad, takže děláte to, co dělat nechcete. 18Dáte-li se však vést Božím Duchem, nejste už pod zákonem. (Ga 5,17.18)

Osobní studium

Přečti si texty Ga 5,17.18 a Ř 7,14–24. Pokus se vlastními slovy vyjádřit podstatu Pavlových slov. Jak se ve tvém křesťanském životě projevuje neradostná realita těchto slov?

Asi každý člověk prožívá vnitřní napětí mezi konáním dobra a zla. Pavel však v uvedených verších mluví specificky o vnitřním zápase v životě křesťana. Protože lidé se rodí s přirozeným sklonem jednat podle „smýšlení těla“ (Ř 8,7), skutečný duchovní konflikt začíná až tehdy, když jsme znovuzrozeni Duchem (J 3,6). Přestože i nevěřící prožívají morální konflikty (a také o ně Bůh zápasí prostřednictvím svého Ducha), u křesťana tento zápas nabývá nového rozměru. Věřícího člověka totiž ovládají dvě přirozenosti – tělesné a duchovní smýšlení – které jsou v neustálém napětí a konfliktu.

Během celých dějin mnozí upřímní křesťané toužebně hledali recept na vítězství v tomto zápase. Někteří viděli řešení v odchodu do ústraní. Jiní prohlašovali, že hříšná přirozenost může být vykořeněna nadpřirozeným Božím činem milosti. Oba pokusy jsou však zavádějící. I když je pravda, že v moci Ducha můžeme výrazně potlačit touhu těla, tento konflikt bude v různých obměnách pokračovat, dokud při Ježíšově návratu nedostaneme nové tělo. Ani únik ze společnosti nám příliš nepomůže. Náš vnitřní konflikt se sice může zmírnit, ale vždy si ho vezmeme s sebou. A tak to bude pokračovat až do naší smrti nebo do druhého příchodu Ježíše Krista.

Když Pavel píše o vnitřním zápase křesťana, ukazuje, že nás ovládají dvě přirozenosti a že jsme jakoby na obou stranách boje současně. Ta část našeho já, která je vedena Duchem, bojuje proti hříšnému já v nás. Pavel tyto dva rozměry našeho JÁ označuje jako duch a tělo. Naše duchovní stránka touží po tom, co je duchovní, a nenávidí tělo. Naše tělesná stránka však touží po věcech těla a vzpírá se tomu, co je duchovní. Protože i proměněná mysl je příliš slabá na to, aby sama odporovala tělu, naší jedinou nadějí, jak si podmanit tělo, je každý den se vědomě postavit na stranu Ducha – proti naší hříšné přirozenosti. To je důvod, proč Pavel své čtenáře tak naléhavě žádá, aby se rozhodli „chodit Duchem“.

Aplikace

Jak bys poradil křesťanovi, který hledá řešení nikdy nekončícího konfliktu mezi konáním dobra a zla v jeho životě?

Skutky těla (Ga 5,19–21)

¹⁹Skutky těla jsou zřejmé, jsou to cizoložstvo, smilstvo, nečistota, bezuzdnost, ²⁰modloslužba, čarování, nepřátelství, svár, žárlivost, hněvy, soupeření, rozdělení, sekty, ²¹závislosti, vraždy, opilství, hyření a podobné věci. To vám předpovídám, jak jsem již dříve řekl, že ti, kdo takové věci dělají, neobdrží dědičné Boží království. (Ga 5,19–21; ČSP)

Osobní studium

Poté, co Pavel představil zápas, který probíhá mezi tělem a Duchem, rozvíjí toto téma dále v Ga 5,18–26 pomocí dvou seznamů – seznamu neřestí (zlovyků) a ctností. Takové seznamy byly běžné a známé nejen v židovské, ale i v řecko-římské literatuře. Určovaly, čemu je třeba se v chování vyhýbat, a které ctnosti naopak napodobovat.

Přečti si text Ga 5,19–24. V čem se Pavlovy seznamy neřestí a ctností podobají následujícím výtčům a v čem se od nich liší? Jr 7,9; Oz 4,2; Mk 7,21.22; 1Tm 3,2.3; 1Pt 4,3 a Zj 21,8.

I když Pavel dobře znal různé seznamy neřestí a ctností, existují významné rozdíly ve způsobu, jak tyto dva seznamy v Listu Galatským používá. Za prvé, i když je dává do protikladu, nemluví o nich stejným způsobem. Seznam neřestí (nebo zlovyků) označuje jako „skutky těla“, ale seznam ctností jako „ovoce Ducha“. To je důležitý rozdíl. „Tělo vyžaduje, ale Duch působí, tvoří. Zatímco první seznam se dusí ovzduším dychtivé arogance a horlivé nevázanosti, druhý seznam hovoří spíše o zájmu o druhé, o klidu, nezlomnosti a jistotě. První seznam představuje lidskou faleš a manipulaci, druhý Boží zmocnění a požehnání. Podtrhuje to myšlenku, že vnitřní proměna je zdrojem odpovědného jednání.“ (Dunn, *Galatians*, str. 308)

Další překvapivý rozdíl mezi oběma seznamy apoštola Pavla spočívá v tom, že seznam neřestí je úmyslně označen v množném čísle – „skutky těla“. „Ovoce Ducha“ je však v řečtině v jednotném čísle. Tento rozdíl naznačuje, že život, který žijeme „v těle“, nepodporuje nic jiného než rozdělení, zmatek, rozbroje a nejednotu. Naopak život „v Duchu“ přináší jedno ovoce Ducha, které se projevuje různými vlastnostmi posilujícími jednotu.

V souvislosti s tím někteří lidé tvrdí, že pokud to člověk myslí upřímně, v podstatě nezáleží na tom, čemu věří. Toto tvrzení je daleko od pravdy. Pavlův seznam neřestí předpokládá opak – nesprávné vnímání Boha vede k pokřiveným názorům na sexuální chování, náboženství a etiku, což vede k narušeným vztahům mezi lidmi. A navíc může vést až ke ztrátě věčného života (Ga 5,21).

Aplikace

Přečti si ještě jednou seznam „skutků těla“ (Ga 5,19–21). V čem tyto neřesti (hříchy) porušují jednotlivá přikázání Desatera? Které z těchto neřestí jsou tvým největším problémem? Jak se s nimi snažíš vypořádat? Jakou radu dává Pavel ve svém listu?

Ovoce Ducha (Ga 5,22.23)

²²**Ovoce Ducha je však láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost,** ²³**mírnost, sebeovládání. Proti takovým není žádný zákon. (Ga 5,22.23; ČSP)**

Osobní studium

Přečti si text Ga 5,22.23. Jak se principy Desatera odrážejí v ovoci Ducha představeném v těchto verších? (Viz také Mt 5,21.22.27.28; 22,35–40.)

Desatero není alternativou lásky, ale pomáhá nám a vede nás k tomu, jak máme prokazovat lásku – Bohu i člověku. Ačkoli láska nekonečně přesahuje literu zákona, není v rozporu se zákonem. Názor, že láska k Bohu a láska k bližnímu zbavují Desatero platnosti, se podobá názoru, že láska k přírodě ruší gravitační zákon.

V protikladu k patnácti jednoslovným popisům skutků těla, je ovoce Ducha popsáno devíti ctnostmi. Teologové se shodují, že těchto devět vlastností lze seřadit do tří skupin. V souvislosti s pořadím těchto ctností již nepanuje taková shoda. Někteří vidí v čísle tři skrytou narážku na Trojici. Jiní se domnívají, že tři trojice vyjadřují, jaký vztah bychom měli mít k Bohu, k bližním a nakonec k sobě samým. Další zase považují tento seznam za popis Ježíše Krista. I když je každý z těchto názorů přínosný, to podstatné, co nesmíme přehlédnout, je, že Pavel považuje lásku za to nejdůležitější v životě křesťana.

Ne náhodou uvádí Pavel lásku jako první v seznamu devíti ctností. V Ga 5,6.13 již objasnil zásadní roli lásky v křesťanském životě. Lásku uvádí i ve svých seznamech ctností na jiných místech (2K 6,6; 1Tm 4,12; 6,11 a 2Tm 2,22). Zatímco všechny ostatní ctnosti se nacházejí i v nekřesťanských zdrojích, láska (agapé) je výhradně křesťanská. To naznačuje, že lásku bychom neměli považovat jen za jednu z mnoha ctností, ale za hlavní křesťanskou ctnost, která je klíčem ke všem ostatním. Láska je hlavní a prvořadá ovoce Ducha (1K 13,13 a Ř 5,5). Má charakterizovat život a postoje každého křesťana (J 13,34.35), a to i v případě, že prokázat ji je někdy opravdu těžké.

Aplikace

Proč je někdy obtížné prokázat druhým lásku? Patří k lásce i sebezapření? Proč? Co nás Ježíš učí o lásce a sebezapření?

Cesta k vítězství (Ga 5,16–26)

¹⁶Říkám však: Duchem chodte a žádost těla nedokonáte. ¹⁷Tělo žádá proti Duchu a Duch proti tělu, neboť stojí navzájem proti sobě, abyste nečinili to, co byste chtěli. ¹⁸Jste-li vedeni Duchem, nejste pod Zákonem. (...) ²⁴Ti, kdo patří Kristu Ježíši, ukřižovali tělo s jeho vášněmi a žádostmi. ²⁵Jste-li Duchem živi, Ducha také následujeme. ²⁶Nehledejme marnou slávu, navzájem se neprovokujme a jedni druhým nezávidíme. (Ga 5,16–18.24–26; ČSP)

Osobní studium

I když v srdci každého věřícího člověka neustále probíhá zápas mezi tělem a Duchem, život křesťana by neměly ovládat poraženecké nálady, selhání a hříchy.

Přečti si text Ga 5,16–26. Co nám může pomoci žít takovým životem, ve kterém vládne Duch a „tělo“ se mu podřizuje?

Text Ga 5,16–26 obsahuje pět klíčových slov, která charakterizují život, v němž vládne Duch. Za prvé, věřící potřebuje „chodit“ v Duchu (v. 16). Řecké sloveso *peripateó* doslova znamená procházet se, obcházet nebo i následovat. Přítomný čas tohoto slovesa znamená, že Pavel nemluví o příležitostném chození, ale o nepřetržité každodenní zkušenosti. Ba co víc, jelikož se jedná o příkaz „chodte“ Duchem (Ga 5,16; ČSP), znamená to, že jde o naše vědomé každodenní rozhodnutí.

Druhé sloveso je „nechat se vést“ (v. 18). To naznačuje, že máme dovolit Duchu, aby nás vedl tam, kam bychom se měli dostat (Ř 8,14). Naši věci není vést, ale následovat.

Další dvě slovesa nacházíme v Ga 5,25. První sloveso je „žít“ (řecky *zaó*). Pavel ho vztahuje na zkušenost znovuzrození, kterou se musí vyznačovat život každého věřícího. Slovo je použito v přítomném čase, což znamená, že zkušenost znovuzrození se má denně obnovovat. „Jste-li živi Božím Duchem, dejme se Duchem také řídit“, píše Pavel. Slovo přeložené jako „řídit“, je řecké sloveso *stoicheó*. Jde o vojenský výraz, který doslova znamená seřadit se, držet krok nebo následovat toho, kdo nám velí. V tomto případě naznačuje, že Duch nám nejen dává život, ale měl by náš život také každý den usměřňovat.

Sloveso, které Pavel použil ve verši 24, je „ukřižovat“. Možná zní překvapivě a nepříjemně, ale pokud máme následovat Ducha, musíme udělat pevné rozhodnutí, že „usmrtíme“ touhy těla. Samozřejmě, že Pavel to myslí obrazně. Tělo ukřižujeme, pokud budeme sytit náš duchovní život a necháme hladovět touhy „těla“ – tedy naše přirozené hříšné sklony.

Aplikace

Jaké změny a rozhodnutí musíš udělat, abys dosáhl vítězství, která jsou nám v Kristu slíbena, ale která ti teď unikají?

Podněty k zamyšlení

„Život křesťana není vůbec lehký a klidný. Setkává se s vážnými problémy. Útočí na něj těžká pokušení. *Neboť tělo bojuje proti Duchu a Duch proti tělu.* Čím více se blížíme k závěru dějin této země, tím klamavější a zákeřnější budou útoky nepřítele. Jeho útoky budou stále zuřivější a častější. Ti, co odporují světlu a pravdě, budou stále tvrdší, bezohlednější a zahořklejší vůči těm, kteří milují Boha a zachovávají jeho přikázání.“ (6BC 1111)

„*Mliv Ducha svatého je Kristův život v člověku. Nevidíme Krista a nemluvíme s ním, ale jeho Duch je vždy a všude při nás. Působí v každém člověku a prostřednictvím každého člověka, který Krista přijal. Ti, v nichž je Duch svatý trvale přítomen, přinášejí ovoce Ducha – lásku, radost, pokoj, tichost, dobrotivost, dobrotu, věrnost.*“ (6BC 1112)

Otázky k rozhovoru

- 1. Uvažujte nad myšlenkou ukřižování tužeb těla – našich vášní a hříšných sklonnů. Co to znamená? Jak se to dělá? Jak často je to třeba podstupovat? Proč Pavel používá tak silné slovo? Co nám to říká o těžkém zápase s naším JÁ?*
- 2. Jakou roli, pokud vůbec nějakou, hraje lidská snaha v přinášení ovoce Ducha? Co o tom můžete říci z vlastní zkušenosti?*
- 3. Pavel říká, že ti, kdo konají skutky těla, nezdědí Boží království. Jak máme tomuto výroku rozumět v souvislosti s Pavlovými slovy, že jsme spaseni vírou, a ne skutky?*
- 4. Jaký nejtěžší zápas prožíváte ve svém chození s Bohem? Není to zápas s hříchem, který ničí váš vztah s Bohem? Každý křesťan pociťuje v souvislosti se svými hříchy odcizení, pochybnost a zklamání, protože nám je slíbeno vítězství nad hříchem. Pokud to dáme do souvislosti s vítězstvím nad hříchem, proč musíme vždy pamatovat, že naše spasení spočívá zcela na tom, co pro nás udělal Ježíš?*

Shrnutí

I když v životě každého věřícího člověka existuje boj mezi touhami těla a touhami Ducha, křesťanský život nemusí být odsouzen k prohře. Kristus zvítězil nad hříchem a smrtí, a proto křesťanský život může být životem, ve kterém vládne Duch – díky každodenní „dávce“ Boží milosti, která nás zmocňuje, abychom drželi touhy těla „na uzdě“.